

MONS DOTATS: DE LOCAL A GLOBAL

Del 5 al 10 d'agost de 2007 va tenir lloc a la Universitat de Warwick (Anglaterra) el 17è Congrés mundial sobre el nen ben dotat i talentós. Més de 900 experts de 69 països de tot el món es van reunir per comentar, discutir i explicar totes les novetats, estudis i actuacions que s'estan fent arreu amb aquests nens/es. (Recordar només que al 2001, quan es va fer a Barcelona, vàrem ser «sols» 400 persones d'uns 40 països...)

Doncs bé, els millors investigadors sobre el tema de la superdotació van exposar les seves idees, teòriques i pràctiques, i per tots els qui vàrem estar-hi va ser una experiència d'allò més enriquidora, doncs no sols vàrem aprendre, sinó que també vam poder veure com està passant el mateix amb el tema de l'educació d'aquests infants en una ampla majoria de països: tot i que des del 1975 el WCGTC (World Council for Gifted and Talented Children, o Consell Mundial pels Nens Superdotats i Talentosos) ha focalitzat l'atenció mundial en les necessitats i el potencial d'aquests joves, hi ha cada vegada més informes que indiquen que els talents d'aquests estudiants molt a sovint no són ni reconeguts ni aprofitats ni educats. El veritable «cost» de tot aquest talent malbaratat, negat, i sovint destruït, es virtualment impossible de discernir. Quin és el cost d'una simfonia no escrita, una cura no descoberta o d'un invent encara no inventat? En el complex món d'avui en dia, i en la preparació de l'encara més complex món del futur, no podem permetre'ns aquesta pèrdua de potencial humà!

Per això, estudiosos d'arreu s'estan unint per veure, mitjançant estudis certament molt seriosos, tant transversals com longitudinals, com solucionar aquest problema global i quines són les millors maneres d'abordar-lo. Així, tenim autoritats mundials que van exposar els seus punts de vista, com Joan Freeman, psicòloga mundialment reconeguda, presidenta i fundadora d'ECHA (European Council for High Ability), que ens va parlar dels seus estudis sobre la relació entre nens i pares amb altes capacitats intel·lectuals; o John Geake, professor de la Universitat d'Oxford, que va presentar els darrers descobriments en neuropsicologia de la superdotació, el talent i la creativitat (amb qui, per cert, aviat apareixerà una entrevista personal que editarem en aquesta revista), amb una descripció força acurada del mapa cerebral i les àrees que s'activen més en aquests nens/es o el darrer descobriment sobre l'extra-quantitat de matèria gris que aquests tenen, el que els hi proporciona una més alta densitat de neurones i gliocits, el que fa que les interconnexions neuronals siguin moltes més que en una persona sense altes capacitats i, per tant, fa que aquests ben dotats pensin de manera diferent a la resta de la població *en tot moment*, inclòs en les seves interaccions amb els demés, i ens aboca cap als estudis futurs, que clarament hauran d'anar encaminats cap a la genètica de la superdotació; o la Dra. Elena L. Grigorenko, professora de psicologia de la Universitat de Yale i de la de Moscou, que ens va exposar els estudis longitudinals fets des de fa ja gairebé cinquanta anys amb el «Projecte Aurora», que demostren, per cert, fets que fins ara eren tan sols teories, com que la creativitat és modificable, doncs es pot modificar i incrementar mitjançant l'entrenament, i depèn més de l'educació que de factors heretables (tot i que també hi són, però amb molta menys presència del que suposàvem), amb el que demanda que s'ensenyi a totes les escoles del món; o les darreres actuacions de Renzulli, un dels màxims teòrics (i pràctics) del tema de la superdotació, que, per cert, va ser una llàstima que degut al seu estat de salut hagués

d'enviar un substitut per la seva conferència sobre les noves directrius en el seu model d'enriquiment del currículum; o el Dr. Ken McCluskey, degà de la universitat de Winnipeg, Canadà, que exposà els seus interessantíssims estudis dels darrers trenta anys sobre l'educació dels nens amb altes capacitats que pertanyen a poblacions d'alt risc, com indígenes nadius americans, fills de presidiaris, delinqüents infantils/juvenils, etc.; o del professor François Gagné, psicòleg de la Universitat de Québec a Montreal, Canadà, amb els seus descobriments sobre les intel·ligències múltiples (talents), dins dels quals inclou al 10 % (i, segons com es mirin, encara puja més aquest percentatge...) de la població mundial, i no el 2 % que estàvem acostumats a baremar, i com mitjançant l'*acceleració*, i no sols les adaptacions curriculars, els nens aprofiten molt més el seu potencial i a més són més feliços (fet que, per cert, també des d'estudis alemanys dirigits per la Dra. Annette Heinbokel es corroboren en un cent per cent, al igual que els fets des de La universitat de Iowa [Dr. Nicholas Colangelo i Dra. Susan Assouline], o des de la Universitat de New South Wales [Dr. Miraca Gross], per posar sols uns pocs exemples de la gran quantitat d'estudis fets al respecte, i aquí cal incloure-hi centenars d'assajos clínics i inclús metanàlisis fets pels millors investigadors sobre la superdotació des dels anys quaranta fins l'actualitat, com Terman, Seashore, McCarthy, Passow, Sternberg, Renzulli, Seligman, Stanley, Silverman, etc., per posar sols uns pocs dels més reputats, i tots amb els mateixos resultats positius); i així un llarg etcètera de ponències, taules rodones, *workshops*, col·loquis... durant els cinc dies que va durar el congrés.

Pel que respecta a la participació espanyola, aquesta va ser bastant nombrosa, amb professionals vinguts des de Canàries, on estan força més avançats que a Catalunya en el tema de l'educació de nens superdotats; la Universitat de Múrcia, amb la Dra. Lola Prieto, qui, per cert, està duent a terme una feina dins del mateix mar teòric que el que utilitzem al Grup de Treball de Superdotació del COPC; Castella-Lleó, amb la Dra. Yolanda Benito i Juan Antonio Alonso, que van exposar el seus estudis amb nens amb TDAH (trastorn per dèficit d'atenció amb hiperactivitat) que a més són superdotats i la dificultat per detectar-los; o d'un servidor, que va exposar el «Protocol d'identificació de nens amb altes capacitats intel·lectuals» fet des del COPC, protocol que, per cert, ens estan demandant des del Govern d'Holanda per tal de fer-ne un adaptat a les seves condicions i pel qual es van interessar també experts de França, Alemanya, Sri Lanka, Singapur i Xile, entre d'altres, i la «Guia per a la detecció i intervenció educativa en els alumnes amb altes capacitats intel·lectuals» que hem treballat conjuntament el Grup de Treball de Superdotació i Altes Capacitats del COPC i del COPEC (Col·legi de Pedagogs de Catalunya). Ambdós estan «penjats» al la pàgina web del COPC.

En definitiva, han estat uns dies summament fructífers pel que respecta a la posada al dia sobre el que es fa amb els nens/es amb altes capacitats intel·lectuals a nivell mundial. Com a resum de tot el que es va exposar, penso que hi ha quatre vessants que s'haurien de tenir molt en compte:

- *L'acceleració* (parcial, o total, o entrar abans del que pertoca per edat a escola o a la Universitat) és el pas més important que es pot fer amb aquests nens, doncs malgrat la mala premsa que té arreu del món (sobre tot, per la por que provoca entre els mestres i els mateixos pares), els estudis longitudinals demostren sense cap mena de dubte que aquesta és totalment infundada, i que és molt millor que sols fer una adaptació curricular. Per posar un petit exemple, la majoria (87 %) d'alumnes que havien passat per una acceleració (metanàlisis fet amb estudis

d'arreu del món) explicaven que, tot i la sensació inicial de sentir-se *lleument* desplaçats, preferien mil vegades més estar avançats que no pas el haver hagut de quedar-se amb els seus companys de la mateixa edat, i d'aquests, gairebé el 50 % d'ells haguessin volgut inclús fer encara més avançaments de cursos, doncs tot i estar en un o dos cursos superiors, aquests s'els hi quedaven curts. A més, **TOTS** els estudis duts a terme sobre l'acceleració conclouen que els nens avançats es socialitzen bé amb els companys d'edats superiors. La reducció de l'avorriment escolar i, per tant, l'augment en la motivació per l'aprenentatge, van ser en la gran majoria de casos el resultat inevitable de l'acceleració, sense que gairebé mai hi haguessin indicis d'inadaptació social o emocional!!!

És més, el mateix Gagné va fer uns estudis amb una població significativa de nens (no identificats com amb altes capacitats, és a dir, d'un nivell mig) de 5è curs del Canadà i el que va detectar va deixar tothom bocabadat:

- El 33 % estaven a nivell de 6è.
- El 20 % estaven a nivell de 7è.
- El 10 % estaven a nivell de 8è.
- El 4 % estaven a nivell de 9è.

Això demostra que *estem infravalorant i infra-educant a un 67 % de la població escolar!!!*

Pot trobar-se una extensa bibliografia de més de 270 estudis, assaigs clínics, metanàlisis, etc., sobre el tema de l'acceleració en la següent pàgina web: <http://www.nationdeceived.org/download.html>. (Volume 2. *Scholarly support evidence*). Tots ells, sense cap mena de dubte, defensen l'acceleració com a la millor manera de tractar als nens/es amb altes capacitats intel·lectuals...

- La *creativitat* hauria de ser una assignatura obligatòria en totes les escoles i a totes les edats, doncs també ha quedat plenament demostrat que es pot aprendre i incrementar mitjançant l'educació.
- El futur està en els *estudis genètics i neuropsicològics* per tal de trobar models «científics» que aportin sobre la superdotació.
- La *conscienciació* de totes les parts implicades en l'educació dels nostres alumnes (des dels polítics fins als mestres, passant pels psicòlegs, pedagogs, pares, etc.) és *imprescindible* si no volem malbaratar un potencial intel·lectual i humà, i, a més (afegiria jo), quedar-nos endarrerits a tots els nivells de la societat respecte a la resta del món.

Leopold Carreras Truñó
Grup de Treball de Superdotació i Altes Capacitats del COPC
Delegat a Espanya del WCGTC